

SKLEP SVETA (SZVP) 2019/938**z dne 6. junija 2019****o podpori procesu krepitve zaupanja kot podlagi za vzpostavitev območja brez jedrskega orožja in vsega drugega orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji in zlasti členov 28(1) in 31(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije iz leta 2016 ter Strategija Evropske unije proti širjenju orožja za množično uničevanje iz leta 2003 temeljita na prepričanju, da je večstranski pristop k varnosti, vključno z razoroževanjem in neširjenjem orožja, najboljši način za ohranjanje mednarodnega reda.
- (2) Politika Unije je torej podpirati in izvajati obstoječe pogodbe, sporazume in pravila o razoroževanju in neširjenju orožja ter krepiti izvajanje in univerzalizacijo vseh teh instrumentov, pa tudi sodelovati s tretjimi državami pri izpolnjevanju njihovih obveznosti iz večstranskih konvencij in ureditev in jim pri tem pomagati.
- (3) V Skupni izjavi pariškega vrha za Sredozemlje z dne 13. julija 2008, s katero je bila ustanovljena Unija za Sredozemlje, so bila ponovno potrjena skupna prizadevanja za mir in regionalno varnost v skladu z barcelonsko deklaracijo, sprejeto na evro-sredozemski konferenci 27. in 28. novembra 1995, ki med drugim spodbuja regionalno varnost, tudi tako, da se zavzema za neširjenje jedrskega, kemičnega in biološkega orožja, in sicer s pridružitvijo nekaterim mednarodnim in regionalnim ureditvam za neširjenje orožja ter sporazumom o nadzoru nad oborožitvijo in razoroževanju, kot so Pogodba o neširjenju jedrskega orožja (NPT), Konvencija o kemičnem orožju, Konvencija o biološkem orožju in toksičnem orožju in Pogodba o celoviti prepovedi jedrskih poskusov, in/ali regionalnim ureditvam, kot so območja brez jedrskega orožja, vključno z njihovimi sistemi preverjanja, in s spoštovanjem takšnih ureditev in sporazumov, ter tako, da zagovarja dobronamerno izpolnjevanje obveznosti podpisnic barcelonske deklaracije iz konvencij o nadzoru nad oborožitvijo, razoroževanju in neširjenju orožja.
- (4) Pogodbenice Unije za Sredozemlje si bodo prizadevale, da bi bilo na Bližnjem vzhodu vzpostavljeno območje brez orožja za množično uničevanje - jedrskega, kemičnega in biološkega orožja - in pripadajočih nosilcev, ki bi ga bilo mogoče vzajemno in dejansko preverjati. Ob tem bodo med drugim preučile, kako bi lahko v praksi preprečevale širjenje jedrskega, kemičnega in biološkega orožja ter prekomerno kopičenje konvencionalnega orožja.
- (5) Unija je leta 2008 v Parizu organizirala seminar na temo varnosti, neširjenja orožja za množično uničevanje in razoroževanja na Bližnjem vzhodu, v okviru katerega so se sestali predstavniki držav iz regije in držav članic Unije ter akademiki in nacionalne agencije za jedrsko energijo.
- (6) Na konferenci o pregledu NPT leta 2010 je bil poudarjen pomen procesa, ki naj bi privedel do popolne uresničitve njene resolucije o Bližnjem vzhodu iz leta 1995 (v nadaljnjem besedilu: resolucija iz leta 1995). Konferenca je v ta namen odobrila praktične ukrepe, med drugim obravnavo vseh ponudb za uresničevanje resolucije iz leta 1995, vključno s ponudbo Unije, da bo gostila seminar, ki bi bil nadaljevanje seminarja, organiziranega junija 2008.
- (7) Nadalje je bilo na konferenci o pregledu NPT leta 2010 poudarjeno, da ima civilna družba pri prispevanju k uresničevanju resolucije iz leta 1995 pomembno vlogo, in podprta so bila vsa tozadevna prizadevanja.
- (8) Unija je leta 2011 v Bruslju organizirala seminar za krepitev zaupanja in za podporo procesu kot podlagi za vzpostavitev območja brez orožja za množično uničevanje in pripadajočih nosilcev na Bližnjem vzhodu, v okviru katerega so se sestali visoki predstavniki držav iz regije in treh držav depozitark NPT ter držav članic Unije in drugih zainteresiranih držav, pa tudi akademiki in uradni predstavniki glavnih regionalnih in mednarodnih organizacij.

- (9) Unija se je leta 2012 odločila, da bo še naprej podpirala proces krepitve zaupanja kot podlago za vzpostavitev območja brez jedrskega orožja in vsega drugega orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu, med drugim tako, da bo spodbujala delo s strani ZN imenovanega posrednika za konferenco o vzpostavitvi takšnega območja, ki je potekala leta 2012, ter organizirala delavnico za krepitev zmogljivosti in dogodek, ki naj bi bil nadaljevanje seminarjev Unije iz leta 2008 in leta 2011.
- (10) Unija nenehno poudarja, da je pripravljena še naprej pomagati pri procesu kot podlagi za vzpostavitev območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu, in želi še naprej podpirati procese krepitve zaupanja, podobno kot v sklopu seminarjev in delavnic, ki jih je organizirala leta 2008, 2011 in 2012.
- (11) Generalni sekretar Združenih narodov se je v svojem programu za razorožitev z naslovom „Varovanje naše skupne prihodnosti“, predstavljenem 24. maja 2018, zavezal, da si bo z državami članicami ZN prizadeval za okrepitev in utrditev območij brez jedrskega orožja in da bo v ta namen med drugim podpiral nadaljnje vzpostavljanje takšnih območij, tudi na Bližnjem vzhodu –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Unija za dosego napredka pri uresničevanju zaveze o vzpostavitvi območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu in za zagotovitev nadaljnjega ukrepanja po dejavnostih, izpeljanih v letih 2008, 2011 in 2012, ter za krepitev zaupanja v podporo procesu kot podlagi za vzpostavitev takšnega območja, podpira dejavnosti za spodbujanje vključujočega dialoga med strokovnjaki in oblikovalci politik na temo območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu, med drugim:

- (a) z opredelitvijo spoznanj, pridobljenih v obdobju 1996–2015 v okviru prizadevanj za napredek pri vzpostavljanju območja brez orožja za množično uničevanje;
- (b) z razvijanjem analitične zmogljivosti v podporo novemu načinu razmišljanja, kar zadeva regionalna varnostna vprašanja in območje brez orožja za množično uničevanje, tudi z opiranjem na spoznanja, pridobljena pri vzpostavljanju drugih regionalnih območij brez jedrskega orožja;
- (c) z zbiranjem idej in oblikovanjem novih predlogov o tem, kako doseči napredek v zvezi s tem vprašanjem.

2. Glede na navedeno zajema projekt, ki ga podpira Unija, naslednje specifične dejavnosti:

(a) Faza I

Prva faza projekta bo osredotočena na vzpostavitev mrež strokovnjakov, dejavnosti obveščanja in komuniciranja ter na opredelitev vprašanj in tem za obravnavo. Glavne dejavnosti med drugim vključujejo:

- (i) vzpostavitev prve regionalne mreže ustreznih strokovnjakov in institucij;
- (ii) vzpostavitev stikov, razgovore in pregled literature ter zbiranje ustrezne dokumentacije;
- (iii) prvo srečanje referenčne skupine za projekt;
- (iv) dogodek ob robu seje Prvega odbora Generalne skupščine oktobra 2019;
- (v) delavnico, na kateri se bodo sestali člani (15 do 20) regionalne mreže za projekt in člani referenčne skupine za projekt.

(b) Faza II

Druga faza projekta bo osredotočena na sodelovanje z ustreznimi posamezniki, strokovnjaki, akademskimi in političnimi raziskovalci ter inštituti v regiji, da bi se seznanili z njihovimi stališči v zvezi z vprašanji in temami, opredeljenimi v fazi I, ter da bi ta vprašanja in teme bolje razumeli, pa tudi da bi potrdili popis prizadevanj v obdobju 1995–2015 za vzpostavitev območja brez orožja za množično uničevanje. Glavne dejavnosti med drugim vključujejo:

- (i) do 50 osebnih razgovorov s posamezniki znotraj in zunaj regije;
- (ii) do šest sestankov ustreznih regionalnih strokovnjakov v ožji sestavi pod okriljem raziskovalnih inštitutov;

- (iii) celoten osnutek poročila Inštituta Združenih narodov za raziskave na področju razoroževanja (UNIDIR) o pobudi za vzpostavitev območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu; poročilo bo na voljo državam članicam ZN in Uradu ZN za razorožitev;
- (iv) „poseben dogodek“, organiziran ob robu konference o pregledu NPT leta 2020;
- (v) srečanje, organizirano na sedežu ZN v New Yorku leta 2020, na katerem se bodo državam članicam ZN in drugim zadevnim deležnikom predstavile pomembne najnovejše informacije in ugotovitve v zvezi s projektom.

(c) Faza III

- (i) Zaključni delavnici z več deležniki, na katerih se obravnava povzetek možnosti in priporočil za nadaljnje korake;
- (ii) objava preostalih informativnih dokumentov, v katerih se navedejo možnosti in stališča, ki so bili opredeljeni kot potencialno obetavni v smislu okrepljenega regionalnega varnostnega sodelovanja, med drugim prek območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu;
- (iii) dve delavnici z udeležbo strokovnjakov in uradnikov, delujočih v svojem imenu.

Projekti so podrobneje opisani v Prilogi.

Člen 2

1. Za izvajanje tega sklepa je odgovoren visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (VP).
2. Za tehnično izvedbo projektov iz člena 1(2) je zadolžen UNIDIR, ki to nalogo opravlja pod odgovornostjo VP. V ta namen se VP po potrebi dogovarja z UNIDIR.

Člen 3

1. Referenčni finančni znesek za izvajanje projektov iz člena 1(2) znaša 2 856 278 EUR.
2. Odhodki, ki se financirajo iz zneska, določenega v odstavku 1, se upravljajo v skladu s postopki in pravili, ki se uporabljajo za proračun Unije.
3. Komisija nadzira pravilno upravljanje odhodkov iz odstavka 1. V ta namen z UNIDIR sklene sporazum o financiranju. V tem sporazumu je določeno, da izvajalski partner zagotovi razpoznavnost prispevka Unije, ustrezno njegovemu obsegu.
4. Komisija si prizadeva skleniti sporazum o financiranju iz odstavka 3, kakor hitro je to mogoče po začetku veljavnosti tega sklepa. Svet obvesti o kakršnih koli težavah v zvezi s tem in o datumu sklenitve sporazuma.

Člen 4

1. VP Svetu o izvajanju tega sklepa poroča na podlagi opisnih poročil, ki jih vsakih šest mesecev pripravi UNIDIR. Ta poročila so podlaga za ocenjevanje, ki ga ob zaključku projekta izvede Svet.
2. Komisija zagotovi informacije o finančnih vidikih projektov iz člena 1(2).

Člen 5

1. Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.
2. Ta sklep preneha veljati 36 mesecev po datumu sklenitve sporazuma o financiranju iz člena 3(3). Če pa sporazum o financiranju v tem času ni bil sklenjen, preneha sklep veljati 6 mesecev po začetku veljavnosti.

V Luxembourg, 6. junija 2019

Za Svet
Predsednica
A. BIRCHALL

PRILOGA

Projekt v podporo procesu krepitve zaupanja kot podlagi za vzpostavitev območja brez jedrskega orožja in vsega drugega orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu**I. Cilji projekta**

Predlagani projekt bo imel štiri splošne cilje:

- (1) zapolniti pomembno raziskovalno vrzel pri spremljanju tega, kako se je v obdobju 1995–2015 razvijalo vprašanje v zvezi z vzpostavitvijo območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu, kar zajema tudi spoznanja za opredelitev sedanjih in prihodnjih možnosti;
- (2) razviti analitično zmogljivost v podporo novemu načinu razmišljanja o regionalnih varnostnih vprašanjih in zadevnem območju, med drugim z opiranjem na izkušnje, pridobljene pri vzpostavljanju drugih regionalnih območij brez jedrskega orožja;
- (3) zbirati ideje in pripraviti nove predloge o tem, kako doseči napredek pri tem vprašanju, ter
- (4) spodbujati vključujoč dialog med strokovnjaki in oblikovalci politike o regionalnih varnostnih vprašanjih, tudi v zvezi z vzpostavitvijo območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu; ta dialog bi lahko prispeval k večstranskim procesom v teku, med katere spadajo izvajanje NPT in prizadevanja v sklopu letne konference ZN za vzpostavitev območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu.

Prvi cilj je bil zaradi kompleksnosti vprašanja v zvezi z območjem brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu, zaradi pomanjkljivega napredka in omejene politične volje znotraj in zunaj regije v preteklih letih deležen manjše pozornosti politike in raziskovalne skupnosti. Obstaja veliko raziskav v okviru priprav na konferenco o pregledu NPT leta 1995 in na sami konferenci o začetkih te pobude in prizadevanjih za doseg napredka v zvezi z njo. Podaljšanje NPT za nedoločen čas istega leta in resolucija o Bližnjem vzhodu, ki je pravzaprav omogočila soglasje o tem podaljšanju, sta bila temeljito obravnavana, med drugim v okviru potekajočega programa ustnega izročila v zvezi s konferenco o pregledu NPT leta 1995.

Precej manj dokumentacije in raziskav pa je na voljo za obdobje med letoma 2010 in 2015, ki ga je kljub vsemu zaznamovalo več pomembnih diplomatskih pobud, posvečenih temu območju. Nekaj akademikov in strokovnjakov se je osredotočilo na obravnavo določenih vidikov tega vprašanja in nekaj pravnih strokovnjakov je skušalo oblikovati vzorčna besedila za morebiten sporazum, vendar za obdobje med letoma 1996 in 2015 ni nikakršnega rigoroznega empiričnega popisa prizadevanj za doseg napredka pri zamisli o območju brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu. Brez take dokumentacije obstaja tveganje, da se bodo izgubile pomembne podrobnosti in dejstva, pa tudi stališča udeleženih akterjev in spoznanja, ki bi lahko služila za načrtovanje prizadevanj v prihodnosti. To bo ovira za prihodnje raziskave ali politična prizadevanja o tem vprašanju. Predlagani projekt UNIDIR bo zapolnil to vrzel.

Kar zadeva drugi cilj, bo ta projekt omogočal, da se bodo raziskovalci in strokovnjaki še naprej posvečali grožnjam, ki jih orožje za množično uničevanje predstavlja na Bližnjem vzhodu, regionalnemu varnostnemu sodelovanju in še zlasti vprašanju v zvezi z območjem brez orožja za množično uničevanje. To se bo dogajalo v času, ko nujno potrebujemo novo in trajnostno razmišljanje ter nove in trajnostne ideje o teh vprašanjih. Projekt bo z obravnavo stalnih, novih ali pozabljenih tem in idej v zvezi z območjem brez orožja za množično uničevanje, starih dve desetletji, prispeval k poznavanju in razumevanju tega vprašanja. Ob opiranju na novejšo literaturo o drugih območjih brez jedrskega orožja ali orožja za množično uničevanje bo mogoče oceniti skupne značilnosti in/ali posebnosti v bližnjevzhodni regiji. Rezultat tega bo celovit nabor tem in idej, ki bodo prispevale k novim ukrepom in razširitvi mreže analitikov in strokovnjakov z dostopom do vsega tega dela.

Kar zadeva tretji cilj, bo projekt z dokumentiranjem vprašanj in pristopov, ki so bili obravnavani v okviru različnih pobud v obdobju navedenih dveh desetletij, prispeval k prihodnji preučitvi vprašanja v zvezi z območjem brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu v širšem regionalnem kontekstu v zvezi z varnostjo in orožjem za množično uničevanje. Projekt bo ob vključujoči udeležbi strokovnjakov iz regije opredelil vprašanja in ideje, ki bi jih po mnenju raziskovalcev, udeležencev in strokovnih opazovalcev lahko nadalje preučili, pa tudi vprašanja, ki so se izkazala za najbolj težavna. Na ta način lahko oblikovalcem politike zagotovimo celovito podlago, da razmislijo o možnostih za napredek pri regionalnem varnostnem sodelovanju v zvezi z grožnjami, ki jih orožje za množično uničevanje predstavlja v sedanjem dinamičnem strateškem okolju, in te možnosti tudi ocenijo. Tako lahko pripomoremo tudi k razvoju zmogljivosti za prihodnja pogajanja o regionalnih varnostnih vprašanjih, tudi o območju brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu.

Nazadnje in najpomembneje v zvezi s četrtilim ciljem je, da bo ta projekt spodbudil vključujoč neformalni dialog med strokovnjaki o specifičnih idejah in pobudah za okrepitev regionalne varnosti in za obvladovanje groženj, ki jih orožje za množično uničevanje predstavlja na Bližnjem vzhodu, med državami v regiji in njihovimi zunanjimi partnerji. S tem bodo postavljeni osnovni temelji prihodnjega poluradnega in uradnega dialoga o vidikih, povezanih z orožjem za množično uničevanje in pripadajočimi nosilci. Projekt bo zagotovil zlasti preudaren okvir, ki bo omogočal obravnavo številnih pomembnih vprašanj ter preučitev in razvoj novih perspektiv, ki bodo lahko omogočile nadaljnji napredek, obenem bo pripomogel in prispeval k vzpostavitvi ugodnih pogojev za morebitni prihodnji dialog. Na ta način bo tudi pomembno vsebinsko in idejno prispeval h konferenci ZN o območju brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu ter h krepitvi zaupanja med številnimi strokovnjaki, ki utegnejo sodelovati na tej konferenci in drugih ustreznih forumih.

II. Opis projekta

(1) Cilji in ciljna publika

Kot je navedeno zgoraj, ima ta projekt štiri cilje:

- pripraviti dejanski popis prizadevanj v obdobju 1995–2015 za vzpostavitev območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu, da bi zapolnili pomembno vrzel v raziskovalni literaturi in na podlagi spoznanj načrtovali prihodnja prizadevanja;
- opredeliti ključna vprašanja, priložnosti, ovire in ideje, ki jih je treba trenutno upoštevati pri preučevanju možnosti za vzpostavitev območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu, ter prizadevanja za okrepitev regionalnega varnostnega sodelovanja, s čimer bi začrtali vsebinske in postopkovne vidike takšnega območja ter možne nadaljnje korake v kontekstu spreminjajočega se strateškega okolja;
- k sodelovanju pritegniti veliko število raziskovalcev, oblikovalcev politik in akademikov v regiji in pridobiti njihova stališča in poglede na ta vprašanja ter tako razširiti število in raznolikost udeležencev, ki preučujejo možnosti za dialog in napredek v zvezi s tem dolgoletnim vprašanjem območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu in v zvezi z vprašanji, ki se na širši regionalni ravni zastavljajo v zvezi z orožjem za množično uničevanje in varnostjo, ter druge izkušnje v zvezi z regionalnimi območji brez jedrskega orožja;
- omogočati dialog med temi strokovnjaki in tako spodbujati mrežno povezovanje, komunikacijo in sodelovanje, s čimer bi lahko prispevali k prihodnjim prizadevanjem za doseg napredka v zvezi z regionalno varnostjo, nadzorom nad oborožitvijo, neširjenjem orožja in razoroževanjem v regiji.

Predvidene so tri prekrivajoče se ciljne publike:

- raziskovalci na področju mednarodne varnosti in nadzora nad oborožitvijo, zlasti specialisti za neširjenje jedrskega, kemičnega in biološkega orožja ter pripadajočih nosilcev in razoroževanje, za regionalno varnost ali za varnostna vprašanja na Bližnjem vzhodu. Ciljna skupina bo predvsem nova generacija akademikov, ki večjo pozornost posveča mednarodnim in regionalnim vprašanjem, povezanim z orožjem za množično uničevanje, v luči konflikta v Siriji, nesoglasjem v zvezi z iranskim jedrskim programom in v zvezi z drugimi jedrskimi zmogljivostmi v regiji, tehnološkemu napredku in novim zmogljivostim, povezanim z orožjem, napetim političnim odnosom med ključnimi jedrskimi državami ter nestrinjanju med nekaterimi jedrskimi in nejedrskimi državami glede poti do jedrske razorožitve. Rigorozen popis prizadevanj v obdobju 1995–2015 za vzpostavitev območja brez jedrskega orožja in drugega orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu v angleškem jeziku bo pomembno sredstvo in vir informacij pri obravnavi širokega nabora vprašanj, povezanih z orožjem za množično uničevanje, med drugim vprašanj v zvezi z območji brez jedrskega orožja in vprašanj, specifičnih za Bližnji vzhod;
- oblikovalci politik, ki se ukvarjajo z vprašanji nadzora nad oborožitvijo, neširjenja orožja in razoroževanja, z regionalnim in mednarodnim profilom, dejavni v različnih forumih, tudi v okviru konference o pregledu NPT leta 2020. Po mnenju številnih držav – ne glede na njihova stališča o jedrski razorožitvi – je zaradi precejšnjih napetosti, povezanih z NPT, in ker na konferenci o pregledu NPT leta 2015 ni bilo mogoče sprejeti končnega dokumenta, bistvenega pomena doseči soglasje na tem srečanju. Vprašanje napredovanja pri vzpostavljanju območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu velja za ključno spremenljivko pri obetih za uspešen izid konference o pregledu;
- akademiki in strokovnjaki z območja Bližnjega vzhoda, ki skušajo spremljati in razumeti hitro spreminjajočo se dinamiko v regiji, njenih državah in med tamkajšnjim prebivalstvom, posledice spreminjajočih se zavezništov in zmogljivosti na področju regionalne varnosti ter možnosti za preprečevanje in ublažitev aktualnih in prihodnjih napetosti in konfliktov.

(2) Časovni okvir

Projekt naj bi se začel v drugi polovici leta 2019 in naj bi trajal 36 mesecev. Predvidoma naj bi se zaključil spomladi 2022, do takrat pa naj bi bile tudi objavljene vse publikacije. Končno opisno poročilo projekta in finančno poročilo bosta pripravljena do konca leta 2022.

(3) Dejavnosti, rezultati in metodologije

Projekt je razdeljen v tri faze. Posebni dogodki in časovni roki bodo po potrebi prilagojeni glede na ključne premike. Projektna dokumentacija, ugotovitve in ideje bodo posredovani sekretariatu ZN in udeležencem kot prispevek v okviru priprav na letne konference, ki jih bo na to temo organiziral generalni sekretar ZN. Te tri faze so naslednje:

Faza I: Prva faza projekta bo osredotočena na oblikovanje projekta in vzpostavitev mreže strokovnjakov in mrež za obveščanje in komuniciranje ter opredelitev vprašanj in tem, ki bodo obravnavane. Glavne dejavnosti med drugim vključujejo:

- vzpostavitev prve regionalne mreže strokovnjakov in institucij, ki jih projekt zadeva;
- vzpostavitev stikov in razgovore z zadevnimi posamezniki, dejavnimi v okviru različnih pobud, povezanih z območjem brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu;
- pregled literature in zbiranje ustrezne dokumentacije v zvezi z območjem brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu, ki obstajata za obdobje med konferenco o pregledu NPT leta 1995 in zaključkom konference o pregledu NPT leta 2015. Pregledano bo tudi širše relevantno politično raziskovanje, opravljeno v zvezi z drugimi območji brez jedrskega orožja in/ali v okviru drugih pobud, pa tudi v zvezi z izkušnjami pri varnostnem sodelovanju na Bližnjem vzhodu.

Glavni pričakovani dosežki so med drugim naslednji:

- sklic prvega srečanja referenčne skupine za projekt;
- organizacija dogodka ob robu seje Prvega odbora Generalne skupščine oktobra 2019, ki naj bi se ga udeležili pristojni regionalni strokovnjaki in institucije in naj bi bil namenjen opisu projekta, predstavitvi začetnih tem in razpravi o ključnih prednostnih področjih, ki jih je treba preučiti;
- priprava kronološkega razporeda ključnih dogodkov ter predstavitev tem, vprašanj in razprav s popisom dela, posvečenega vprašanju območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu. Zaradi lažjega sklicevanja bo v pregledu tudi kazalo, razdeljen pa bo na oddelke, v katerih bodo najpomembnejše ugotovitve. To gradivo bi lahko bilo posredovano udeležencem in opazovalcem konference o območju brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu, ki jo bo generalni sekretar ZN sklical v letu 2019;
- organizacija delavnice v Valletti (Malta) decembra 2019, na kateri se bodo sestali člani (15–20) regionalne mreže projekta in člani referenčne skupine za projekt, ki bodo spregovorili o konferenci ZN, možnih nadaljnjih ukrepih in morebitnih novih vprašanjih, ki bi jih bilo morda treba upoštevati v okviru projekta in/ali preučiti po konferenci.

Faza II: Druga faza projekta bo osredotočena na sodelovanje z ustreznimi posamezniki, strokovnjaki, akademskimi in političnimi raziskovalci in inštituti v regiji, da bi se seznanili z njihovimi stališči v zvezi z vprašanji in temami, opredeljenimi v fazi I, ter da bi ta vprašanja in teme bolje razumeli, pa tudi da bi potrdili popis prizadevanj v obdobju 1995–2015 za vzpostavitev območja brez orožja za množično uničevanje. Glavne dejavnosti med drugim vključujejo:

- do 50 osebnih razgovorov s posamezniki znotraj in zunaj regije, ki od leta 1995 sodelujejo v razpravah o območju brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu (v okviru srečanj v regiji, ob robu ustreznih mednarodnih srečanj ali konferenc, prek Skypa in/ali telefona);
- do šest sestankov pristojnih regionalnih strokovnjakov v ožji sestavi (največ 25 udeležencev) pod okriljem raziskovalnih inštitutov, da bi (a) potrdili in izpopolnili osnutke opisnega poročila, vključno s ključnimi dejstvi in datumi; (b) pridobili stališča o prednostnih vprašanjih, ovirah, izzivih in priložnostih za napredovanje pri vzpostavljanju območja ter (c) preučili, kako premestiti opredeljene ovire in izzive ter tako omogočiti določen napredek pri vzpostavljanju območja brez orožja za množično uničevanje in pri regionalnih varnostnih vprašanjih na Bližnjem vzhodu. Sestanki naj bi bili predvidoma organizirani v Egiptu (Kairo), Jordaniji (Aman), Iranu (Teheran), Libanonu (Bejrut) in Kuvajtu.

Glavni pričakovani dosežki so med drugim naslednji:

- priprava celotnega osnutka poročila UNIDIR o pobudi za območje brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu;
- seznam ključnih vprašanj in ovir, ki ga pripravi UNIDIR in ki zajema ideje glede sedanjih in/ali prihodnjih pobud ter stališča glede možnih nadaljnjih ukrepov, opredeljenih na podlagi raziskav in strokovnih razprav;
- organizacija drugega srečanja referenčne skupine za projekt, da se pregleda in oceni napredek, dosežen v okviru projekta, ter potrdi seznam ključnih vprašanj, ki ga je pripravil UNIDIR;
- organizacija „posebnega dogodka“ ob robu konference o pregledu NPT leta 2020;
- organizacija srečanja na sedežu ZN v New Yorku leta 2020, na katerem se državam članicam ZN in drugim zadevnim deležnikom predstavijo najnovejše informacije in ugotovitve v okviru projekta;
- organizacija delavnice v Akabi v Jordaniji za pregled napredka, doseženega v okviru procesa konference generalnega sekretarja ZN, in preučitev prednostnih področij, ki bi jih lahko obravnavali na prihodnjih srečanjih.

Faza III: V zaključni fazi projekta bo dokončno oblikovano opisno poročilo, ki ga bo zatem objavil UNIDIR. V tem obdobju bosta na podlagi celovitega pregleda stanja in analiz, opravljenih v fazi II, organizirani dve zaključni delavnici, ki se ju bo udeležilo več deležnikov in na katerih bo obravnavan povzetek možnosti in priporočil za nadaljnje korake.

Glavne dejavnosti bodo med drugim vključevale:

- objavo preostalih informativnih dokumentov, v katerih bodo navedene te možnosti in perspektive, ki so bile opredeljene kot potencialno obetavne za okrepljeno regionalno varnostno sodelovanje, tudi prek območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu, ter ustrezne opombe za oblikovalce politik;
- otvoritvene dogodke (okrogle mize in razprave) v Ženevi, Bruslju in Washingtonu za predstavitev opisnega poročila UNIDIR in njegovih ugotovitev;
- dve delavnici z udeležbo strokovnjakov in uradnikov, ki delujejo v svojem imenu; zasnovani bosta glede na rezultate konference o pregledu NPT leta 2020 in na podlagi ustreznih razprav na konferencah ZN o območju brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu. Organizirani bosta bodisi v Kairu v Egiptu ali v Rimu v Italiji.

Glavni pričakovani dosežki so med drugim naslednji:

- oblikovanje opisnega poročila o območju brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu, ki bo prosto dostopno na spletišču UNIDIR, s ključnimi datumu, prilogami in podatki;
- priprava do pet informativnih dokumentov o posebnih vidikih, možnostih in perspektivah območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu;
- priprava povzetkov obeh delavnic, ki se posredujeta pristojnim uradnikom in organom ter v sklopu večstranskih procesov in ki opisujeta perspektive, stališča in nadaljnje korake v zvezi z območjem brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu.

Med izvajanjem projekta bodo uporabljene različne metodologije, med drugim primerjalni pregled in analiza literature, zbiranje in analiza dokumentov iz odprtih virov ter ustni razgovori. Pri slednjih bodo upoštevani standardni postopki, ki se uporabljajo pri raziskavah, med drugim privolitev intervjuvanca z lastnoročnim podpisom, da se razgovor posname, pregled vseh pisnih zapisov ali povzetkov, ki se opravi skupaj z intervjuvancem, da se preveri točnost navedenih dejstev, in prepoved posredovanja posnetka ali zapisa ustnega razgovora brez izrecne privolitve intervjuvanca v skladu s standardnim protokolom za razgovor. Zapisi in podrobnosti, pridobljeni iz odprtih virov in s pomočjo ustnega izročila, bodo navzkrižno preverjeni, da se preveri točnost dejstev.

Vsa srečanja, organizirana med izvajanjem projekta, bodo potekala v skladu s pravili Chatham House.

Celotno projektno gradivo, tudi ustno gradivo in gradivo iz odprtih virov, bo elektronsko arhiviral in za določen čas hranil UNIDIR. Vse publikacije, tudi zunanji medsebojni strokovni pregledi osnutkov rokopisov, bodo skladni s slogovnimi pravili UNIDIR in njegovimi postopki za zagotavljanje kakovosti.

(4) Projektna sestava

Projekt bo vodil projektni vodja, ki ustrezno pozna regijo in vprašanja, povezana z orožjem za množično uničevanje v njej, ter ima tozadevne izkušnje. Projektni vodja bo ugledna osebnost v regiji s široko mrežo kontaktov. Projektni vodja bo deloval pod vodstvom direktorja UNIDIR, usklajeval projektno skupino, vodil pripravo opisnega poročila o procesih vzpostavljanja območja brez orožja za množično uničevanje od leta 1995 ter usmerjal in vodil postopek za vzpostavljanje sodelovanja s strokovnjaki in nekdanjimi uradniki ter za zbiranje stališč o preteklem delu in trenutnih obetih za to območje.

Zaposlen bo projektni direktor in raziskovalec s polnim delovnim časom, ki bo vodil in opravljal pregled ustrezne literature, zbiranje dokumentacije ter postopke ustnih razgovorov. Projektni direktor in raziskovalec bo imel: (a) univerzitetno izobrazbo na ustreznem področju (Bližnji vzhod, mednarodna varnost in/ali vprašanja, povezana z orožjem za množično uničevanje), odlično poznavanje Bližnjega vzhoda in ustreznih jezikov ter večje število publikacij; (b) dokazane izkušnje pri opravljanju visokokakovostnih, nepristranskih in odgovornih raziskav ter odlične medosebne spretnosti; (c) vodilno vlogo pri pripravi zbirnih poročil o stališčih glede vprašanj in nadaljnjih ukrepov, predlaganih v poročilu.

Višji sodelavec, zaposlen za polovični delovni čas, bo zagotavljal smernice ter s svojim znanjem in nasveti pomagal projektному vodji in projektному direktorju in raziskovalcu, prispeval pa bo tudi k zbiranju informacij in pripravi poročila. Višji sodelavec bo imel obsežno znanje o regiji Bližnjega vzhoda in prizadevanjih za vzpostavitev območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu ter številne izkušnje na tem področju.

V okviru projekta bo ustanovljena referenčna skupina štirih ali petih oseb, ki bo zagotavljala nasvete in smernice za projekt, pregledovala osnutke publikacij, pomagala pri vzpostavljanju stikov z ustreznimi strokovnjaki in inštituti ter sodelovala na srečanjih in strokovnih dialogih v regiji. Te osebe bodo izbrane na podlagi njihovega strokovnega znanja in poznavanja pobud, povezanih z območjem brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu, sodelovale pa bodo v svojem imenu. Prejele bodo denar za potne stroške, dnevnice za sodelovanje v dejavnostih, povezanih s projektom, in manjše honorarje.

Glede na pogostost potovanj in sodelovanje s široko in raznoliko mrežo strokovnjakov, ki je predvideno v projektu, bo za ta projekt zaposlen asistent skupine, ki bo zagotavljal administrativno in logistično pomoč, vključno s potovanji v regijo in znotraj nje, organizacijo srečanj ter finančnimi in upravnimi postopki v okviru programa ZN za načrtovanje virov podjetja (Umoja). Asistent skupine bo po možnosti govoril arabsko.

Pri projektu bo s skrajšanim delovnim časom (50 %) zaposlen pripravnik, ki bo pomagal pri zbiranju in pregledovanju dokumentacije, preverjanju dejstev, pripravi ustreznih podatkovnih preglednic/seznamov in arhiviranju.

III. Upravljanje in nadzor projekta

Projekt se bo izvajal pod okriljem UNIDIR. UNIDIR je avtonomna institucija v okviru Združenih narodov, ki je bila ustanovljena leta 1980 za izvajanje neodvisnih raziskav o razoroževanju in s tem povezanih vprašanjih, zlasti o mednarodnih varnostnih vprašanjih. Ta svetovno ugledna institucija, k ima sedež v Ženevi, se ponaša tudi z dolgoletnim strokovnim znanjem o vprašanjih, povezanih z orožjem za množično uničevanje, pomembnim institucionalnim spominom in arhivom o procesih razoroževanja, vključno z NPT in območji brez jedrskega orožja po svetu, pa tudi z mnogimi publikacijami, vse to pa je javno dostopno in brezplačno na voljo na spletu.

Pomemben del nalog UNIDIR je organizacija in spodbujanje neformalnega dialoga med različnimi strokovnjaki o vprašanjih razorožitve, ki zajemajo vse od vprašanj, povezanih z orožjem za množično uničevanje, do novih in razvijajočih se oborožitvenih tehnologij. UNIDIR ima zato široko mrežo kontaktov, na katero se lahko opre, pa tudi izkušnje pri organizaciji srečanj v Ženevi in drugod ter pri pripravi zbirnih poročil in nadaljnjem ukrepanju.

UNIDIR vodi upravni odbor, ki ima tudi vlogo svetovalnega odbora v zvezi z vprašanji razorožitve, pod vodstvom katerega deluje direktor UNIDIR. Upravni odbor združuje raznoliko skupino strokovnjakov iz vsega sveta, ki vsi delujejo v lastnem imenu in ki se sestajajo dvakrat na leto, ko pregledujejo vsebinske in finančne dejavnosti UNIDIR. Upravni odbor vsako leto poroča generalnemu sekretarju ZN o svojem delu. Direktor UNIDIR je odgovoren za organizacijo, vodenje in upravljanje UNIDIR, tudi za rezultate njegovih poglobljenih raziskav ter finančne in upravne postopke.

UNIDIR je sicer avtonomna organizacija, kljub temu pa spoštuje finančna pravila in predpise ZN, revizijo njenih financ pa opravlja revizijski odbor ZN. Vsi finančni vidiki projektov se upravljajo in vodijo v okviru Umoja ter pregledajo vsako četrletje. UNIDIR zadevnim donatorjem poroča o napredku posameznih projektov in njihovem financiranju vsaj enkrat na leto, lahko pa tudi vsako četrletje glede na zahteve posameznih donatorjev.
